

OPERA TURLARI VA XUSUSIYATLARI

Ozodov Islom Komil o'g'li

O'zbekiston Davlat Konservatoriyasi 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolamda Opera, sahna namoyishi yoki musiqa, kiyim-kechak va sahna ko'rinishini hikoya qilish uchun birlashtiradigan ish." Ko'pchilik operalar qo'shiq aytilmagan holda aytiladi . "Opera" so'zi aslida musiqiy opera uchun qisqartirilgan haqida va bundan 1600 yil oldin Italiyada paydo bo'lganligi avvaliga opera faqat aristokratlar uchun kerib kelgan bo'lib ,lekin ko'p o'tmay, jamoatchilik unga homiylik qildi. Venesiya musiqiy faoliyat markaziga aylandi; 1637 yilda u yerda jamoat opera uyi barpo etilganligi haqida barcha ma'lumotlarni bilib olishingiz mumkin.*

Kalit so'zlar: *Opera, sahna, musiqa, Italiya, Venesiya, Florentine Camerata, drama, dramatik soprano, lirik va dramatik tenor, basso buffo va basso profundo.*

Opera, odatda, "sahna namoyishi yoki musiqa, kiyim-kechak va sahna ko'rinishini hikoya qilish uchun birlashtiradigan ish. Ko'pchilik operalar qo'shiq aytilmagan holda aytiladi "Opera" so'zi aslida musiqiy opera uchun qisqartirilgan so'zdir.

Opera(Italyanacha opera — ish, mehnat, mehnat; lotincha opera — mehnat, mahsulot, mehnat) — musiqiy dramatik san'atning mazmuni musiqali drama vositasida, asosan, vokal musiqasi orqali gavdalanadigan janri. Operaning adabiy asosini libretto tashkil etadi.

1573 yilda bir guruh musiqachilar va ziyolilar turli mavzularni, ayniqsa, yunon dramalarini tiklash istagini muhokama qilish uchun bir joyga to'plandilar. Ushbu guruhlar Florentine Camerata nomi bilan mashhur ular faqat gapirish o'rniga, chiziq'larni chalishni xohlashgan.

Bundan 1600 yillarda Opera Italiyada paydo bo'lgan va kerib kelgan. Avvaliga opera faqat yuqori sinf yoki aristokratlar uchun edi, lekin ko'p o'tmay, jamoatchilik unga homiylik qildi.

Oradan ko'p o'tmay Venesiya musiqiy faoliyat markaziga aylandi. 1637 yilda bu yerda jamoat opera uyi barpo etildi. Operada nihoyat premyerasini amalga oshirishdan oldin ko'p vaqt, odamlar va harakat talab etiladi.

Mualliflar, librettistlar (libretto yoki matnni yozgan dramaturg), bastakorlar, kostyumlar va sahna dizaynerlari, kontsernlar , qo'shiqchilar (koloritura, lirik va dramatik soprano, lirik va dramatik tenor, basso buffo va basso profundo va boshqalar) raqqoslar, musiqachilar, (iste'molchini taklif qiladigan), ishlab chiqaruvchilar va boshqaruvchilar opera shakllanishi uchun birgalikda ishlaydigan kishilardir.

Opera uchun turli xil qo'shiq uslublari ishlab chiqilgan:

☐og'zaki nutq - nutq namunasi va ritmiga taqlid qilish

☐aria - bir belgi oqimli ohang orqali his-tuyg'ularni ifodalashda

☐bel canto - italyanca "chiroyli qo'shiq"

☒kastrato - Barok davrida yoshlar ovozni chuqurlashmaslik uchun balog'atga etishishdan oldin kastedilar. Opera kassiri uchun asosiy rollar yozildi.

☒Comic Opera - Bundan tashqari, engil opera sifatida ham tanilgan, bu opera turi ko'pincha engil, juda nozik mavzularni hal qiladi. Ushbu operaning boshqa shakllari - opera buffa va operetta bo'lib, ular bir nechta nomlarni bildiradi. Ushbu opera turida muloqot tez-tez gapiriladi va aytilmaydi. Ushbu opera misoli Giovanni Battista Pergolesi tomonidan La serva padrona (The Maid is Mistress).

☒Serial Opera - italiyalik opera seriyasi, Neopolitan operasi deb ataladi, asosan, ushbu opera turiga hissa qo'shgan nepallik bastakorlarning miqdori. Ko'pincha, bu hikoya qahramonlar va afsonalar atrofida aylanadi. Shuningdek, alohida ovoz va bel kanto uslubiga alohida e'tibor beriladi. Bel canto "yaxshi qo'shiq" uchun italyancha; 17-asrda paydo bo'lgan italiyalik opera qo'shiqchilarining vokal uslubi. Jerald Frideric Handel tomonidan ushbu operaning misoli Rinaldo.

☒Opera Semiseria - Bu kabi opera jiddiy hikoya, lekin baxtli nihoyasiga yetadi. Shuning uchun ham ba'zi bir kulgili va jiddiy opera elementlarining kombinatsiyasi sifatida uni gavdalandiradi. Bunga misol Gioachino Rossini tomonidan La Gazza ladra (The Thieving Magpie)

☒Opera Cornique - frantsuz operasidir, unda qo'shiq aytish o'rniga, tillar gapiriladi. Dastlabki shaklida, satirik edi, lekin bundan keyin Jorj Bizet tomonidan Carmen kabi jiddiy hikoyalar bor edi.

☒Grand Opera - 19-asrda Parijda paydo bo'lgan opera turiga ishora qiladi. Bu katta miqyosdagi opera, kostyumlardan choralarga qadar; balet ham o'z ichiga oladi. Bunday turdagi misol Giacomo Meyerbeer tomonidan Robert le Diable.

☒Opera Verismo - Verismo italyancha "realizm" uchun; XIX asrning oxirlarida paydo bo'lgan opera turi. Belgilar odatda real hayotda uchratadigan kundalik odamlarga asoslangan va odatiylik odatda melodramatikdir. Masalan, Raggero Leoncavallo tomonidan yozilgan.

Aksariyat operalar frantsuz, nemis va italyan tillarida yozilgan. Jacipo Peri tomonidan tashkil etilgan Euridice, saqlanib qolgan eng qadimgi opera sifatida tanilgan. Opera asarlarini yozgan buyuk bastakor Klaudio Monteverdi bo'lib, 1607-yilda ilk marotaba opera sifatida tanilgan "La favola d'Orfeo" (Orfey fosili) filmidir. Boshqa taniqli opera ijrochisi Franchesko Kavalli 1649 yilda prezentatsiya qilgan Giasone (Jeyson) operasi uchun alohida qayd etdi.

Musiqiy ansambl (duet, trio, kvartet, kvintet va boshqalar) sahna dialogiga, operadagi dramatik spektakl bosqichiga mos keladi, uning o'ziga xosligi konfliktli vaziyatlarni yaratishga, nafaqat uning rivojlanishini ko'rsatishga imkon beradi. harakat, balki belgilar va g'oyalar to'qnashuvi. Shuning uchun ansambllar ko'pincha opera spektaklining eng yuqori cho'qqisida yoki so'nggi daqiqalarida paydo bo'ladi.

Dunyoga mashhur Opera kompozitorlari

☒Benjamin Britten

- ☐ Gaetano Donizetti
- ☐ Wolfgang Amadeus Mozart
- ☐ Giacomo Puccini
- ☐ Genri Purcell
- ☐ Richard Strauss
- ☐ Juzeppe Verdi
- ☐ Richard Vagner
- ☐ Vincenzo Bellini